

Lk 3,1-14 VI, Sal 4.10.20 Díkčinění

Čtení: Lk 3,1-9

V patnáctém roce vlády císaře Tiberia, když Pontius Pilát spravoval Judsko a v Galileji vládl Herodes, jeho bratr Filip na území Itureje a Trachonitidy a Lyzaniás v Abiléně, 2 za nejvyššího kněze Annáše a Kaifáše, stalo se slovo Boží k Janovi, synu Zachariášovu, na poušti. 3 I začal procházet celé okolí Jordánu a kázal: „Čiňte pokání a dejte se pokřtít na odpuštění hříchů,“ 4 jak je psáno v knize slov proroka Izaiáše: „Hlas volajícího na poušti: Připravte cestu Páně, vyrovnejte mu stezky! 5 Každá propast bude zasypana, hory i pahorky budou srovnány; co je křivé, bude přímé, hrbolaté cesty budou rovné; 6 a každý tvor uzří spasení Boží.“ 7 Zástupům, které vycházely, aby se od něho daly pokřtít, Jan říkal: „Plemeno zmijí, kdo vám ukázal, že můžete utéci před nastávajícím hněvem? 8 Neste tedy ovoce, které ukazuje, že činíte pokání, a nezačínajte si říkat: „Náš otec jest Abraham!“ Pravím vám, že Bůh může Abrahamovi stvořit děti z tohoto kamení. 9 Sekera už je na kořeni stromů; a každý strom, který nenese dobré ovoce, bude vyřat a hozen do ohně.“

Text: Lk 3,10-18

10 Zástupy se Jana ptaly: „Co jen máme dělat?“ 11 On jim odpověděl: „Kdo má dvoje oblečení, dej tomu, kdo nemá žádné, a kdo má co k jídlu, udělej také tak.“ 12 Přišli i celníci, aby se dali pokřtít, a ptali se: „Mistře, co máme dělat?“ 13 On jim řekl: „Nevymáhejte víc, než máte nařizeno.“ 14 Tázali se ho i vojáci: „A co máme dělat my?“ Řekl jim: „Nikomu nečiňte násilí, nikoho nevydírte, spokojte se se svým žoldem.“ 15 Lidé byli plni očekávání a všichni ve svých myslích uvažovali o Janovi, není-li on snad Mesiáš. 16 Na to Jan všem řekl: „Já vás křtím vodou. Přichází však někdo silnější než já; nejsem ani hoden, abych rozvázal řemínek jeho obuvi; on vás bude křtít Duchem svatým a ohněm. 17 Lopata je v jeho ruce, aby pročistil svůj mlat a pšenici shromáždil do své sýpky; ale plevy spálí ohněm neuhasitelným.“ 18 A ještě mnohým jiným způsobem napomínal lid a kázal radostnou zvěst.

A co teď máme dělat?, zní otázka zástupů kolem Jana Křtitele – a svou naléhavostí křičí z evangelia rovnou doprostřed těchto bohoslužeb. Je to otázka prvořadé naléhavosti. Takhle se ptá člověk, když se uprostřed noci vzbudí a zjistí, že mu hoří střecha nad hlavou, anebo se kolem domu valí špinavý vodní proud. Takhle se ptají burzovní makléři postavení před neodvratný fakt, že akcie ještě včera za miliony nebudou mít zítra hodnotu ani toho papíru, na němž jsou vytištěny. Ta otázka přepadá člověka, když uslyšel diagnózu, která obrací naruby jeho plány na příští roky. Takhle bychom se nejspíš měli ptát my – ani ne tak tváří v tvář koronaviru, jako kvůli tomu, co novinové titulky drží za touto aktualitou decentně v pozadí – totiž tváří v tvář stále zřetelněji nastupujícím projevům klimatické krize. Koneckonců, kdyby tu seděl někdo z Kalifornie či Austrálie, tak by k němu z

Janova kázání nejvíc mluvily ty pasáže o přicházejícím ohni.

Co ale otázku této naléhavosti vyvolalo u posluchačů Jana Křtitele? Jaká zpráva, pohroma, či blížící se krize? V evangelijním vyprávění ten tlak vystupňovala souhra několika momentů.

Stalo se slovo Hospodinovo k Janovi. Jan (o němž z evangelia posloucháme od prázdnin) pobýval v době své dospělosti na poušti. Zbožně meditoval ve společenství podobně založených, daleko od zkažené civilizace. *Synové světla* si ta komunita říkala. Jenže když ho potkalo skutečné oslovení skutečného Boha, musel se s tím slovem obrátit k lidem. Nemohl zůstat ve skleníku superzbožných, na alternativní klášterní zahrádce super čisté kvality. V jakési zóně nezavirované každodenní zkažeností a polovičatostí. Musel zpátky, mezi ty, od nichž se v touze po Boží blízkosti odvrátil.

To slovo, co ho zasáhlo, potkalo Jana v bibli, u proroka Izaiáše (což byla v komunitě Synů světla oblíbená četba) a zaznělo mu jako pravé slovo v pravý čas. Pravda, v poněkud zkomoleném překladu (zájemci necht' si doma porovnají, jak to zní v evangeliu a jak podle Iz 40), ale Jana ta chyba v překladu nakopla o to víc: *Zní, zní, zní hlas na poušti – připravujte cestu – srovnajte pokřivenosti – ještě pozdě není, je čas k pokání. A všechno tvorstvo – uzří spasení Boží!* Tohle je důležité – ta nenadálá **proklamace, která rozevírá doširoka obzory spásy:** všechno tvorstvo, šakalové a pštrosi, ale především všichni ti, nad nimiž čistí synové světla lámou hůl nebo ohrnují nos. To Jana nakoplo, aby se vydal na kraj pouště a lidem, všem bez rozdílu, začal kázat: *Sekera se zatne do suchého kmene, žárem sálá výheň, výheň ohnivá.* Svě posluchače jak známo oslovoval mj. „Vy zmijte!“ Běda všem těm, kteří jsou si sebou jisti! Jestli jste si mysleli, že s genofondem rodilých věřících jste v pohodě, tak jste na velkém omylu. Takhle bral Jan zástupům půdu zaběhaných jistot pod nohama. Ať ty zástupy přišly z polopohanské Galileje, anebo jako zbožně se tvářící suverénní věřící z Jeruzaléma. A osvědčené životní manýry – majetky – rodová tradice – zaběhlé náboženství najednou přestávají být oporou, záštitou. Je jasné, sekera se zatne do suchého kmene, a ze všech stran se ozývá **CO MÁME DĚLAT?**

To, že reakce zástupů zní v té chvíli jako otázka, je důležitější, než kdyby si ty zástupy tvářily v tvář Janovi samy daly odpověď. K čemu by to bylo, kdyby řekly, řítí se na nás nezvladatelná pohroma..., tak zachraň se kdo můžeš. To by to taky mohlo dopadnout jako v Rusku, kde tamější oligarchové skupovali v panice před koronavirem plicní ventilátory i s obsluhujícím personálem. Pouze pro sebe, samozřejmě. Zástupy, které si přišly poslechnout tohoto pouštního kazatele, si ale samy odpověď nedávají. On jim totiž Jan nejen vzal pevnou půdu pod nohama, on jim taky nabízí určitou perspektivu. Výhled, šanci. Křtí je v Jordánu, na znamení odpuštění jejich dosavadní

bezbožnosti, polovičatosti, bezmyšlenkovité životní zabydlenosti a duchovní mělkosti. *Ještě pozdě není, je čas k pokání*, ke směně smýšlení i jednání, k přehodnocení toho, jak jste si zvykli žít. A protože zástupy zaslechly dobře i tady tohle, kladou svou otázku: A co teď máme dělat?

V téhle otázce se víra teprve stává vírou. Neboť v téhle otázce hledáme odpověď pro celý svůj život. V téhle otázce přijímáme odpovědnost za celý svůj život.

Co máte dělat? Janova odpověď zní vlastně velice nenábožensky. Neříká, pojd'te se mnou na poušť, dejte se do té naší sekty synů světla, ale posílá své posluchače zpátky mezi lidi. Mezi všechno tvorstvo. Jestli jste zaslechli a začli věřit, že ta cesta spásy je cestou i pro vás – a ona je! – dejte jí průchod ve svém každodenním rozhodování. *Kdo má dvě košile, ať se podělí s tím, kdo nemá žádnou, a kdo má dostatek či nadbytek každodenních potřeb, ať se podělí se strádajícími.* Janova odpověď zdůrazňuje milosrdenství a spravedlnost v každodenním životě – ve vztahu k lidem potřebným a nuzným – a především, ve vztahu k lidem, s nimiž přicházíme do kontaktu při výkonu svého povolání. Doby krizí a nečekaných nouzí či zvrátů k horšímu vedou přirozeně k onomu „bližší košile než kabát“. Jan Křtitel ukazuje jinudy: o tu košili se poděl s tím, kdo ji skutečně potřebuje, nikoli s tím, kdo je ti bližší. To, že vám víra dala perspektivu, projevte lidskostí a milosrdenstvím při každodenním setkávání s druhými. Nepřízpusobujte se mentalitě cizích či zdejších oligarchů.

Evangelista Lukáš přitom do našeho obzoru vtahuje velice provokativní typy posluchačů. Podle jeho verze tohoto vyprávění přišli za Křtitelem s tou otázkou *Co máme dělat?* i celníci – poněkud mafiánsky založená finanční stráž – a žoldáci, tedy příslušníci římského okupačního vojska. A Jan nejenže jim nevynadá do zmijí, ale má pro ně odpověď. Celníkům i vojákům říká vlastně: NEVYUŽÍVEJTE A NEZNEUŽÍVEJTE svého nadřazeného postavení. Ano, sloužíte potentátům, jejichž rozhodnutí občas zadělají na nelidské poměry. Když ukládají vydrídušské daně, dávají prostor ke korupci. K tomu, abyste se obohacovali na cizí účet. A když posílají okupační vojska, zavádějí jako normu odírání slabých a nezaštítěných. Ale vy neodírejte slabé a neobohacujte se na cizí účet.

Takto evangelium spojuje ono vyhlášení blízkosti spásy s naší každodenností. Do naší všednosti se nemáme vracet s tím, že jsme u stolu Páně přijali dary Boží věrnosti, a teď se zas z tohoto nevšedního prostoru vrátíme zpět, do reality, kde vládnou potvory Pilát, Tiberius a spol. My se do naší každodennosti vracíme otřesení otázkou *Co máme teď dělat?*, i s odpovědí – hledejte prostor pro poctivost, a tím i pro lidskost. Nenechte se korumpovat nadřizenými ani podřizenými. I tak okusí všechno tvorstvo, nebo aspoň ty jeho vzorky, které s vámi přijdou pracovně do kontaktu, že přišla

Hospodinova spása.

Než se do té své každodennosti vydáme, jsme zváni stavít se k bohatství darů stolu Kristova. Kristus tu koná to pravé dikčinění. Děkuje za dary chleba a vína, dary blízkosti Božího Království. A děkuje jako ten, kdo si ty dary nenechává pro sebe. Právě naopak, o to své, o svůj kalich a svůj lámaný chléb se dělí s každým, kdo k tomu stolu přijde. Tak dokonale, až jemu samotnému nic nezůstane. Tak dosvědčuje, jak mu záleží na těch, s nimiž se potkává. Nebude je vykořisťovat a odírat. Naopak, zbohacuje je. Právě těmi dary, za něž tu Bohu a Otcí děkuje. Tak on sám odpovídá na otázku "Co máme dělat?". A tak on sám ujišťuje, že cesta spásy je otevřená a její nezastavitelná síla ještě pořád působí a proměňuje lidské žití. Amen.

Píseň 690,1+3

In: Poslechnu, co říká Bůh ten silný, Hospodin. Zajisté že jest blízké těm, kteříž se ho bojí, spasení jeho, a přebývati bude sláva v zemi naší. Milosrdenství a víra potkají se spolu, spravedlnost a pokoj dají sobě políbení. AMEN (Ž 85,9nn)

Píseň 85

Modlitba

Vděčně si tvé dílo připomínáme jako dílo záchrany a obnovy, Pane. Když přicházejí tví svědkové, tak proto, aby obnovili, to, co zašlo, vysvobozovali z pout sobectví i lidské malosti, uprostranili milosrdenství a otevřeli nový výhled. V tomhle světě, kde prý vládnou jen ostré lokty a ti, kdo umějí prosadit svou třebaš přes mrtvolu, tady tvé dílo obnovuje lidský vztah k druhým i lidství v nás. Takto překvapuješ, zasahuješ otupělé, zastavuješ ty, kdo se obrátili k tobě zády, směřuješ k sobě. V tomto světle smíme přijímat i dary, jež patří ke každodennímu žití: jídlo, pití a ošacení, ale všechny nástroje a přístroje, které usnadňují a zabezpečují život. Svou práci, přátele, dary kultury. Když najednou nejsou samozřejmě po ruce, o to víc si jich považujeme. Za to vše dnes vzdáváme dík. A ovšem také vyznáváme, kde všude jsme se ti vzdálili, odcizili, a tak promarnili i hodnotu toho, co nám dáváš. Ukaž nám znovu, kam v našem žití i světě směřuješ ty. Obnov důvěru, že běh tohoto světa nevzdáváš a zápasíš i o nás. Že smíme mít podíl na budoucnosti i skryté přítomnosti tvého Království. Dej nám to zaslechnout ze slov evangelia, dej nám to potkat u stolu Kristova. Amen.

1. čtení: Lk 3,1-9

Píseň Zní, zní Sv 398

kázání Lk 3,10-18

Píseň 545B

CONFITEOR

Pozvání k tvému stolu nám, Pane, zní v čase, kdy prožíváme nejistotu a uvědomujeme si nesamozřejmost bohatství, v němž je nám dáno žít. Vyznáváme, že se přitom málo ptáme tebe, co máme dělat. Posloucháme různé nápady a pohnutky, posloucháme co chce naše srdce, tolikrát zakřivené jen do sebe a málo otevřené druhým. A vytěšňujeme opakovaně znepokojivé zprávy o lidech a místech tohoto světa, kde se zdaleka nežije v takovém dostatku a zabezpečení, jehož je dopřáno nám. Před tebou vyznáváme vinu nevděku, nesolidárnosti a nezodpovědnosti

Vyznejme to společně, vy i já, hlasitým VYZNÁVÁME „...“
Ty však posíláš své svědky, aby dosvědčili, že má smysl nasazení pro milosrdenství a službu, a na každý den toho můžeme mnoho vykonat. Takto věříme i dílu sebeobětovné lásky tvého Syna. *Vyznejme to společně, vy i já, hlasitým VĚŘÍME „...“*

U stolu Kristova jsme zváni přijímat s důvěrou odpuštění i zmocnění k proměně života. Takto smíme vykročit vstříc těm, které jsme včera přehlíželi nebo častovali svým neporozuměním. *Přiznejme se k tomu společně, vy i já, hlasitým PRO LÁSKU KRISTOVU ODPOUŠTÍME „...“*

Přijměte slovo milosti:

Ukázala se dobrota a láska našeho Spasitele Boha: On nás zachránil ne pro spravedlivé skutky, které my jsme konali, nýbrž ze svého slitování; zachránil nás obmytím, jímž jsme se znovu zrodili k novému životu skrze Ducha svatého. (Tt 2,4n)

Pozdravení pokoje

Na znamení, že chceme společně sdílet obnovující dary spásy, usmějme se na sebe místo pozdravení pokoje.

ÚSTANOVENÍ - podle Lk 22

A když přišel čas, posadil se za stůl, a dvanácte apoštolů s

ním..... A vzav chléb a díky činiv, lámal a dal jim, řka: TO JEST TĚLO MĚ, KTERÉ SE ZA VÁS DÁVÁ. To čiňte na mou památku. Takž i KALICH, když bylo po večeři, řka: TENTO KALICH JE TA NOVÁ SMLOUVA V MĚ KRVI, KTERÁŽ SE ZA VÁS VYLÉVÁ.

EPIKLEZE:

Rozpomeň se na nás, náš Pane, ve svém království. Podle svého zaslíbení nás navštív svatým Duchem, aby naše radost z tvého vykoupení byla pravdivá a naděje tvého království uprostřed nás i v celém světě rostla a sílila. Ve tvém jménu prosíme: OTČE NÁŠ...

POZVÁNÍ

Blaze tomu, kdo bude jíst chléb v království Božím.

Ke stolu Kristovu jsou bez rozdílu církevní příslušnosti zváni všichni, kdo věří v jeho vykupitelské dílo a chtějí je spolu s ostatními slavit a přijímat. Slavit VP budeme ve dvou kolech, abychom udrželi rozestupy. Místo kalicha jsou dnes pouze kalíšky.

Vysluhování: čtení Ž 103, Fp 2,1-11, Ž 34, Mt 5,1-12

Propouštění:

Blahoslavené oči, které vidí, co vy vidíte. Říkám vám, že mnozí proroci a králové chtěli vidět, na co vy hledíte, ale neviděli, a slyšet, co vy slyšíte, ale neslyšeli - Jděte v pokoji

MODLITBA

Tobě Pane dobrořečíme za chléb připomínající seberozdávající lásku Kristovu. Tobě dobrořečíme i za víno z kalicha odpuštění a naděje. Otevřels' nám s novou silou výhled k tvému království. Znovu jsme byli utvrzeni v důvěře, že jsi při díle, že i při nás konáš svoje dílo a jednou nás přivítáš v cíli. Bože, přijmi náš dík a chválu, že nás neopouštíš a my směli zakusit blízkost tvého království. AMEN.

Ohlášeni

Přímluvy

Pane smiluj se nad námi hříšnými

- nad stvořením, které trpí spolu s námi naším útekem od tebe

- smiluj se nad utlačovanými, osamocenými, nad plačícími. Nad těmi na něž dopadají nemoci, úzkost z to, jak to ve světě vypadá.

- dávej sílu k obrácení, k přeměně, zvláštěm, kterým se daří dobře, a přijímají to jako přílišnou samozřejmost.

- smiluj se nad těmi, kteří nemohou či nechtějí projít branou pokání

- dávej sílu k pokoře těm, kdo pokoru neznají

- prosíme tě za lidi uvázané v povoláních, v nichž musí vykonávat příkazy jiných, za všechny, kteří se podvolují autoritám

- za zdravotníky, ošetřovatele, lidi v neziskovkách, sousedy, kteří si všimají potřebných kolem sebe. Dávej jim vytrvalost, sílu – i jistotu, že jejich služba není marná

- smiluj se nad těmi, kteří tě doposud nerozpoznali

- prosíme tě za kazatele, za církev. Ať umí být otevřená, s pokorou vede k vděčnosti i k pokání tam, kde je to skutečně potřeba.

- smiluj se nad námi, a posilu nás, abychom nepřestávali vyhlížet příchod slávy tvé spásy.

Amen

Poslání Ř 15,1-2

Požehnání Pokoj i láska a víra od Boha Otce a Pána Ježíše Krista. Milost všem, kdo nepomíjející láskou milují našeho Pána JKa. AMEN

Píseň 611